

шенія-та на тварь къмъ Творца, (пъз отношенія-та) на челоуѣка къмъ подобни-тъ на себѣ, на подчинени-тъ къмъ началуюущи-тъ. И така нравственность-та на дѣйствія-та състои въ съобразность-тъ имъ съ закона Божій.

Макаръ нѣкои дѣйствія на челоуѣка, откакъ се разгльдають независимо отъ цѣль-тъ и обстоятелства-та, что ги съпровождать, могутъ да ся назовать *сръдны, безразлични*, т. е. такыва, кои-то сами по себѣ сж ни добри, ни лоши, Добро дѣло, дума Блаж. Иеронимъ, е въздържаніе-то, а лоше дѣло е сладострастіе-то и сръдно дѣло — прогулка-та (Ер. 89); нъ ако ли ся разгльда дѣйствіе-то по отношеніе-то къмъ цѣль-тъ и обстоятелства-та му, то въ нравственно отношеніе не може да бжде сръдно дѣйствіе: то по необходимость-тъ е или добро или лоше; зачю-то челоуѣкъ-тъ е задлъженъ да относи венчкы-тъ съ дѣйствія къмъ Бога; *аще ли ясте, аще ли нїсте, аще ли и-но что творите, вся во славу Божию творите* (1 Кор. 10. 31).

Въ всяко дѣйствіе трѣбѣ да ся различи предмѣтътъ, обстоятелства-та и цѣль-та. Предмѣтътъ е това, что ся прави; обстоятелства-та сж принадлежности-тъ на дѣйствіе-то, относящи-тъ сж къмъ врѣме-то, мѣсто-то, качество-то на лице-то дѣйствующе и къмъ способна на дѣйствіе-то. А цѣль-та е това намѣреніе, кое-то ся има въ видѣ при дѣйствіе-то.

И предмѣтъ-тъ и обстоятелства-та и цѣль-та съставляють необходимытъ принадлежность у нравственность-тъ на дѣйствія-та. а) Нравственность-та на дѣйствіе-то зависи отъ свойство-то на своя предмѣтъ. Дѣйствія-та на челоуѣка сж добры или лоши, откакъ ся разгльда прѣдмета имъ, рассмотренъ въ нравственно отношеніе съобразенъ ли е или несъобразенъ той съ нравственный законъ; съобразно-то дѣйствіе съ нравственный законъ по предмѣта св, — е дѣйствіе нравственно добро, а несъобразно-то съ него, е дѣйствіе лошо. И така предмѣтътъ е главна-та принадлежность въ нравственность-тъ на наши-тъ дѣйствія.

б) Обстоятелства-та така имють отношеніе къмъ нравственность-тъ на челоуѣчески-тъ дѣйствія; тїи и увеличавать и умаляють добрыни-тъ или лошаины-тъ на дѣйствія-та. Така напр. ако какъвъ да былъ сиромакъ подаде самъ-тъ оскуднѣ милостынѣ: то това дѣйствіе може да бжде достойно за по-гольмо одобреніе и оцѣненіе, отъ колко-то значителна-та милостыня на богатый. Това различіе проихожди очевидно, отъ различіе-то на обстоятелства-та. Нѣкога спорѣдъ обстоятелства-та дѣйствіе-то получва даже новъ характеръ, особнѣ стѣпень на лошаины-тъ, коя-то нѣма по себѣ. Ако напр. крадецъ бы открадналъ отъ църквѣ и вещь священнѣ, то съ това той става вече святотатецъ, и така обстоятелство-то на мѣсто-то съобщава на дѣйствіе-то повж стѣпень на лошаины-тъ. Дѣйствіе-то на святотатеца е противно заедно и на правдж-тъ и на благочестіе-то.

в) Цѣль-тъ, что ся предполага при извършваніе-то на какво да было дѣйствіе, прави го добро или лошо, ако то е безразлично по себѣ. Развеселяваніе-то наприм. става нравственно добро дѣло, ако е предиріе то (то) за отдѣхваніе отъ трудове-тъ и утомленія-та, слѣдъ кое-то да бжде въ состояніе по-добрѣ да исплнява свои-тъ